Jelger is niet dom!

We zijn hard aan het werk met ons Vaderdagcadeau. De kleuters versieren een placemat voor paps. Zodra die droog is, zal ik hem plastificeren. Maar…het is een vochtige maand… de sterke lijm wil niet goed drogen, waardoor alle opgeplakte figuren en de glitter en de lovertjes steeds heel langzaam van de te drogen gehangen werkjes afdruipen. Jelger staat er met genoegen naar te kijken. Ik zeg: "Zie je dat? We hebben een probleem, Jelger!" Hij kijkt mij guitig aan en zegt: "Juf moet zo'n ding. Dat doet pfffff. Het blaast. Dan is je haar nat. Dan is je haar droog…"
Ah! Hij bedoelt een föhn. Briljant idee! Dankjewel!

Maak kennis met Jelger. Ik mocht hem bijna twee jaren begeleiden in groep 2. Hij kleuterde langer, omdat hij niet zo goed uit de verf kwam en omdat we dachten, ouders en leerkracht en IB 'er, dat hij met een jaar extra in de kleuterbouw een steviger basis zou hebben voor de rest van de basisschool. Hij liep zogezegd een beetje achter bij zijn leeftijdsgenootjes en zeker bij zijn grote broer. Die had zelfs een deel van de kleutertijd overgeslagen en was versneld naar groep 3 gestuurd. Jelger was een opgewekte jongeman, speels en vriendelijk. Een beetje stil ook. Hij sprak moeilijk. Zijn zinnen klopten vaak niet en hij kende niet zoveel woorden. Althans, niet actief. Zijn passieve woordenschat was juist heel groot. Maar, dat bleek pas later, toen we, ouders en leerkracht, erachter kwamen, tot onze grote schande(?), dat hij helemaal niet 'dom' was, maar juist superslim… Hoe zat dat? Hoe konden wij ons zo in hem vergissen?

Wat zagen wij?

Op school zag ik een vriendelijke jongen, met veel belangstelling voor de ander. Wat kon hij goed luisteren naar de verhalen van zijn maatjes! En wat was hij dol op voorgelezen worden. Als hij de kans kreeg, dan kroop hij tijdens het voorlezen dicht tegen mij aan en tuurde dan vol verwachting mee in het boek- van- dienst. Hij speelde graag in de huishoek en nog liever misschien in de bouwhoek. Hij bouwde en tekende mooie constructies met veel fantasie. Hij was geliefd en had veel vriendjes en vriendinnetjes. Hij sprak weinig en 'gebrekkig'. Hij kon de goede woorden soms niet vinden en hij bleef (te) lang zinnetjes van hooguit vier of vijf woorden maken. Zijn eerste Cito toetsen, ontluikende geletterdheid en voorbereidend rekenen maakte hij niet zo goed, maar ook niet opvallend beroerd. Hij was speels en dromerig. Hij sloeg nog niet voldoende aan op de karweitjes richting groep 3.

Thuis zagen zijn ouders hetzelfde patroon. Een lief en gezeggelijk ventje, dat de tijd nam om te dromen en te fantaseren, dol was op voorlezen en ook zelf uren in boeken kon bladeren. Hij ging relaxed door het leven en kwam met plezier naar school en met evenveel plezier ook weer thuis. Nog wat langer kleuteren leek ons, opvoeders en begeleiders, een goed idee. Misschien lag hij talig wat achter, omdat hij vaak een beetje doof was vanwege de vele verkoudheden?

Maar het tweede jaar in groep twee gaf geen zichtbare vooruitgang, met name zijn spraak bleef opvallend 'klein'. Hij werd wel steeds handiger in het omschrijven van de woorden, die hij niet paraat had, maar zijn communicatie bleef kinderlijk, jong, niet passend bij zijn leeftijd. Hoewel? Hoe waanzinnig accuraat was zijn beschrijving van een föhn eigenlijk? Ik bedoel maar!

Wat ging er mis?
Daar kan ik meteen duidelijk over zijn, want met de kennis van nu is dat een makkie.
a. We zagen niet de noodzaak van een gedegen door-onderzoek naar Jelgers algehele vermogens. We namen genoegen met onze eigen observaties, we waren er zelfs best tevreden over, want, wat hadden we toch een goed inzicht!!! Poeh poeh! We verwarden zijn onhandig spreken met 'misschien niet zo slim zijn' of met 'misschien weinig diepe gedachten hebben' en zeker met 'teveel afgeleid worden door zijn gedagdroom'. Ik blijf 'we' zeggen, want Jelgers ouders en ik zaten volledig op hetzelfde denkspoor. Dat we daar dreigden vast te roesten hadden we echt niet door… Wij leden aan een onversneden syndroom: de oogklepperites!!!
b. We bleven Jelger maar vergelijken met zijn briljante broer Damian. Damian had *onbewust* onze manier van kijken en beoordelen bepaald. We zagen Jelger dus niet echt goed. Hij stond van meet af aan in de schaduw van zijn grote, slimme, goedgebekte, eigenwijze, aanwezige broer. Ook een hele lieve gast, hoor, die Damian en de broertjes waren dol op elkaar. We keken langs Damian naar Jelger en in dat vergelijken kwam Jelger niet tot zijn recht. Vergelijk siblings nooooit met elkaar, beste lezers! Levensgevaarlijk!
c. Jelger maakte geen ongelukkige indruk. Hij leek nergens last van te hebben. Hij lag niet dwars, hij werkte goed mee, hij straalde geen paniek uit, er gingen in dat opzicht geen alarmbellen af. Hij zat goed in zijn vel. Echt.
En toen kwam de jaarlijkse screening door een logopediste. Zij zag meteen wat er aan de hand was!
In overleg met de schooldokter trilde zij de bijna vastgeroeste machinaties van ons denken over Jelger los. Pfff… Jelger had 'gewoon' een vorm van afasie namelijk, een taal(gebruiks)stoornis, als gevolg van een al dan niet aangeboren hersenbeschadiging. Vermoedelijk was dit bij Jelger ontstaan door het lang in de knel zitten bij zijn geboorte. Hij was een zware baby geweest met een dikke kop! Een echte tienponder. De hersensbeschadiging was niet heel erg groot, maar raakte zijn actieve taalvermogen. Hij werd eindelijk serieus door getoetst en uitgebreid onderzocht door diverse specialisten. Hij genoot van alle extra aandacht en zorg en kwam als herboren uit dat gepeuter en gepoer tevoorschijn. Hij bleek juist reteslim en vooral zijn rekenkundig- en technisch inzicht waren fenomenaal. Bovendien was er ook helemaal niets mis met zijn geheugen noch met zijn gehoor. De schellen vielen ons van de ogen en ik schaamde mij een tijd lang diep. Gelukkig namen Jelgers ouders mij niets kwalijk… zij hadden immers ook niet in de gaten gehad, wat er met hun jongste nou precies aan de hand kon zijn?

Hoe ging het verder?
Met een hulplijn van de logopediste en een andere mindset, zowel als een alternatieve leerlijn voor taal en rekenen, kwam Jelger al snel langszij en kon hij rustig mee naar groep 3. Zijn lesstof werd aangevuld met beeldmateriaal, hij mocht al heel snel van alles op de computer doen en zijn spraak werd breder. Dat leerde hij bij de logopediste! Elke week nieuwe woorden! Heel knap! Met visuele ondersteuning en, heel bijzonder, met behulp van liedjes! Hij leerde daar ook samengestelde zinnen bouwen. Samengestelde zinnen begrijpen deed hij dus al veel langer…
Afasie is in principe niet te genezen, maar gepaste hulp kunnen de 'afasisten' er goed mee leren omgaan. Zeker, als hun omgeving er oog en oor voor heeft. Ik dacht dat het alleen voorkwam bij oude mensen met hersenbloedingen of na het krijgen van een ongeluk of opgedaan na een nare val… Niet zo slim van mij. Nu weet ik beter. Oh, lieve, beste Jelger, wat heb ik veel van jou geleerd en wat knap van jou, om ons, je ouders en je kleuterjuf, destijds met milde spot de tijd te gunnen om jou echt te leren kennen. Dank je wel!

De Roeptoeter - Ongevraagd Adviesbureau voor Opvoeding en Onderwijs
www.deroeptoeter.nl // corinnerijks@gmail.com // 06-37277853